

ปัญหาการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดีอาเพศคดี¹

สกุลขวัญ เอกอรุ²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดีอาเพศคดีตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาเพศคดี พ.ศ.2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดีอาเพศคดี พบว่าคดีอาเพศคดีเป็นคดีอาญาที่มีลักษณะพิเศษและซับซ้อนแตกต่างจากการกระทำความผิดอาญาทั่วไป โดยมีบุคคลหลายฝ่ายเกี่ยวข้องและกระทำกันเป็นขบวนการซึ่งมีความซับซ้อน³ มีผู้กระทำความผิดหลายทอด มีตัวการสั่งการและเป็นเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมโดยมีการกระทำความผิดต่อเนื่อง รัฐมีนโยบายป้องกันและปราบปรามอาเพศคดีมุ่งเน้นการลดระดับความรุนแรงของปัญหาอาเพศคดีจนไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม⁴ และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษจึงมีการแก้ไขกฎหมายตลอดมา การดำเนินคดีอาเพศคดีชั้นพิจารณาคดีที่มีผลต่อการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาเพศคดีจึงได้แก่การสืบพยานในชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นเพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับความผิดนั้นซึ่งเรียกว่าการค้นหาความจริงในเนื้อหา โดยกฎหมายวิธีพิจารณาอาเพศคดีได้บัญญัติไว้สองมาตรา ได้แก่ มาตรา 12 และ มาตรา 13 นอกจากนั้นให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับด้วย จากการศึกษพบว่า การบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาเพศคดี พ.ศ.2550 ยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนและกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้บังคับใช้กฎหมายมุ่งหมายเพียงแต่นำตัวผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาเพศคดีมาลงโทษให้ได้มากขึ้นเพื่อเร่งปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาเพศคดีโดยไม่ได้นิ่งถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการดำเนินคดีอาญาที่มีวัตถุประสงค์ในการค้นหาความจริงแท้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหาการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดีอาเพศคดี โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์จรูญ เล่งวิทยา และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล และรองศาสตราจารย์จุฑาพร วงศ์ทองสรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ สุพิศ ปราณีตพลกรัง, กฎหมายอาเพศคดี, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติธรรม, 2565), หน้า 1.

⁴ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570), สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, หน้า 50.

⁵ คณิต ฒ นกร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน (2561), หน้า 96.

เป็นผู้ผิดหรือผู้บริสุทธิ์ และจะได้ลงโทษจำเลยตามความร้ายแรงแห่งความผิดซึ่งปรากฏตามข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ในคดี เมื่อคดียาเสพติดเป็นคดีอาญาประเภทหนึ่ง ผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงยังคงอยู่ภายใต้บทสันนิษฐานของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” ซึ่งถือเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยให้ถือว่าบุคคลเหล่านั้นยังคงเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว และหลักการดังกล่าวได้ถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 29 วรรคสองที่ว่า ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ดังนั้น การบังคับใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติดจึงต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศด้วย ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด พ.ศ.2550 มาตรา 12 และมาตรา 13 ยังมีความไม่ชัดเจนเพียงพอ ไม่ครอบคลุมปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย และเป็นการจำกัดสิทธิในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของจำเลย

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด พ.ศ.2550 พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรกคือ ปัญหาการไม่มีกำหนดอัตราโทษที่ศาลชั้นต้นเห็นควรสืบพยานลับหลังจำเลย ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด พ.ศ.2550 มาตรา 12 กำหนดว่า “ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้”

โดยมิได้กำหนดอัตราโทษที่ศาลจะต้องพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าจำเลยในคดียาเสพติดไว้ ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่สอดคล้องกับหลักการพิจารณาคดีและสืบพยานต่อหน้าจำเลยและสิทธิในการเผชิญหน้าของจำเลยในคดีอาญา⁶ โดยมีมติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ICCPR รับรอง “สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม (right to a fair trial)”⁷ รวมถึงหลักการและสิทธิดังกล่าว แม้ว่าจะกำหนดการยกเว้นให้สามารถพิจารณาคดีและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในบางกรณีก็ตาม แต่ควร

⁶ กู๋เกียรติ เมืองสง, การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย, วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, หน้า 40.

⁷ ปกป้อง ศรีสนิท, “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับสิทธิที่ไม่อาจถูกพักใช้ได้”, วารสารกฎหมายคณะนิติศาสตร์จุฬา, ปีที่ 34, ฉบับที่ 2 (2559), หน้า 6.

ต้องพิจารณาถึงขอบเขตในการจำกัดสิทธิของจำเลยด้วย อีกทั้ง ชัดกับ “สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าตนเอง” (Right to Confrontation)⁸ ตามหลักการพิจารณาคดีอาญา ดังนั้นการกำหนดโทษขั้นต่ำจึงควรนำมาจำกัดขอบเขตในการสืบพยานลับหลังจำเลย โดยเทียบเคียงกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 ทวิ/1 ที่กำหนดให้กรณีที่จำเลยหลบหนีหรือไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีเหตุอันสมควร หากจำเลยมีทนายความ ให้ศาลพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ และต้องมีใช้คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จะเห็นได้ว่า คดีอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดขอบเขตการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยกรณีที่จำเลยหลบหนีหรือไม่มาศาลไว้ จึงควรนำมาเทียบเคียงกับคดีอาญาที่ควรให้ความคุ้มครองจำเลยในคดีที่มีอัตราโทษสูงอย่างโทษประหารชีวิตด้วย ตามหลักที่สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำความผิดจริง

ประการที่สอง มาตรการทางกฎหมายกรณีจำเลยมาศาลภายหลังสืบพยานลับหลังจำเลย ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ.2550 มาตรา 12 กำหนดให้ศาลสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยซึ่งมีทนายความ จงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และศาลเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐานสูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง แต่มิได้กำหนดกรณีที่หากจำเลยมาศาลภายหลังสืบพยานลับหลังจำเลยไปแล้วและอ้างว่าไม่มีเจตนาจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี แต่มีเหตุจำเป็นอื่นๆ จำเลยจะมีสิทธิอย่างไรต่อไป ผู้ศึกษาเห็นว่า การสืบพยานลับหลังจำเลยนั้นแม้เป็นข้อยกเว้นของหลักการดำเนินคดีอาญาต่อหน้าจำเลย แต่จำเลยก็ควรจะมีสิทธิต่อสู้คดีทุกขั้นตอนตามหลักประกันสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลย⁹ และหลักการฟังความทุกฝ่าย¹⁰ มิฉะนั้นจะขัดกับสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าตนเอง” (Right to Confrontation) การเปิดโอกาสให้จำเลยพิสูจน์ว่าตนไม่จงใจไม่มาศาลหรือหลบหนีจึงเป็นไปเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินคดี หากพยานยังอยู่ในวิสัยที่จะนำมาเบิกความได้

ประการที่สาม ปัญหาการขังน้ำหนักพยานหลักฐานที่สืบพยานลับหลังจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยได้เพียงใด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ.2550 มาตรา 12 กำหนดให้การสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยมีทนายความและให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้าง

⁸ ณรงค์ ใจหาญ, “การพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย : หลักและข้อยกเว้น” ในนิติธรรมประจักษ์ สุรศักดิ์ 60 ปี ในโอกาสครบรอบ 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ: ตุลาคม, 2561), หน้า136.

⁹ ศิรณ ลิขิตวิทย์วุฒิ,วารสารนิติศาสตร์ (ธันวาคม 2561), หน้า 996-997.

¹⁰ คณิศ ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561), หน้า 69.

พยานหลักฐานนั้นได้ แต่ไม่มีการกำหนดชัดเจนว่าศาลจะใช้วิธีใดในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่สืบพยานลับหลังจำเลย ผู้ศึกษาเห็นว่า การชั่งน้ำหนักพยานหลักต้องสอดคล้องกับหลักการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา โดยศาลจะต้องรับฟังพยานหลักฐานโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริง หลักการค้นหาความจริง¹¹และหลักการตรวจสอบ¹² ซึ่งปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227/1 จะเห็นได้ว่าพยานหลักฐานจากการสืบพยานลับหลังจำเลยนั้นเป็นพยานหลักฐานที่จำเลยเองไม่มีโอกาสถามค้านพยานที่ให้การเป็นประจักษ์กับตนเอง จึงไม่อาจรับฟังเป็นยุติได้ เนื่องจากการฟังความจากฝ่ายเดียว การรับฟังพยานที่สืบลับหลังจำเลยประกอบกับพยานหลักฐานอื่นหากจะลงโทษจำเลยจะสามารถนำไปสู่การค้นหาความจริงเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้

ประการที่สี่ ปัญหาขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของศาลในการสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2550 มาตรา 13 กำหนดว่า “ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง”

ผู้ศึกษาเห็นว่าไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐซึ่งเป็นหลักประกันสำคัญที่จะทำให้เกิดความเป็นธรรมในการดำเนินคดีอาญาและหลักการค้นหาความจริง แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพในความผิดที่มีโทษต่ำกว่าจำคุกตลอดชีวิตก็ตาม ศาลยังคงมีหน้าที่ค้นหาความจริง การที่ศาลจะไม่สืบพยานประกอบคำรับสารภาพเลยทีเดียวนั้น จึงไม่สอดคล้องกับหลักการค้นหาความจริง¹³ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ที่กำหนดว่า ศาลจะต้องฟังพยานหลักฐานจนสิ้นสงสัยว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น อีกทั้ง คำรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ได้นั้นอาจจะมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงจึงให้การรับสารภาพเพราะรู้ว่าการรับสารภาพจะได้รับการลดโทษจากศาล หรือหากผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดจริง แต่เจ้าหน้าที่รัฐแนะนำให้รับสารภาพโดยบอกว่าหากรับสารภาพจะได้รับการลดโทษ หรือผู้ต้องหาไม่ได้กระทำความผิดแต่ถูกข่มขู่หรือทรมานให้รับสารภาพ เป็นต้น

¹¹ ณรงค์ ใจหาญ, หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556), หน้า 37.

¹² คณิต ณ นคร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 94-96.

¹³ ณรงค์ ใจหาญ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นในคดีอาชญากรรมเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาและกฎหมายระหว่างประเทศและเกิดความเป็นธรรมแก่จำเลยผู้ถูกกล่าวหาในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1.ปัญหาการไม่มีกำหนดอัตราโทษที่ศาลชั้นต้นเห็นควรสืบพยานลับหลังจำเลย ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดให้มีอัตราโทษที่ศาลจะสืบพยานลับหลังจำเลยได้นั้น เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดที่มีอัตราโทษสูงให้ได้รับการพิจารณาและสืบพยานต่อหน้าตนเองและมีสิทธิเผชิญหน้ากับพยานด้วยตนเอง รวมถึงถามค้านพยานที่เป็นปรปักษ์กับตนได้ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม มาตรา 12 กำหนดว่า “ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐาน สูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 12 กำหนดว่า “ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีโทษคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต ซึ่งจำเลยมีทนายความ ถ้าปรากฏว่าจำเลยคนใดจงใจไม่มาศาลหรือหลบหนี และมีความจำเป็นเพื่อมิให้พยานหลักฐาน สูญหายหรือยากแก่การนำมาสืบในภายหลัง เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐานลับหลังจำเลย แต่ต้องให้โอกาสทนายความของจำเลยที่จะถามค้านและนำสืบหักล้างพยานหลักฐานนั้นได้”

2.มาตรการทางกฎหมายกรณีจำเลยมาศาลภายหลังสืบพยานลับหลังจำเลย ผู้ศึกษาเห็นว่า หากว่าจำเลยมาศาลภายหลังสืบพยานลับหลังจำเลยไปแล้ว โดยแสดงว่าตนไม่ได้จงใจไม่มาศาลหรือหลบหนีและมีเหตุผลสมควร ศาลควรให้โอกาสจำเลยที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง และเป็นการรับรองสิทธิได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าตนเองอีกด้วย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิมมาตรา 12 มีเพียงวรรคเดียว ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมวรรคสองของมาตรา 12 กำหนดว่า “เมื่อศาลสืบพยานลับหลังจำเลยแล้ว หากภายหลังปรากฏว่าจำเลยมาศาลและแถลงว่าการไม่มาศาลหรือหลบหนีนั้นมิได้เป็นไปโดยจงใจและมีเหตุอันสมควร ให้ศาลอนุญาตให้จำเลยนำพยานเข้าสืบและมีสิทธิหักล้างพยานที่สืบลับหลังตนได้”

3.ปัญหาการขังน้ำนักพยานหลักฐานที่สืบพยานลับหลังจำเลยเพื่อลงโทษจำเลยได้เพียงใด ผู้ศึกษาเห็นว่า พยานหลักฐานที่สืบลับหลังจำเลยเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยเนื่องจากจำเลยไม่มีโอกาสถามค้านและเผชิญหน้ากับพยานที่เป็นปรปักษ์กับตน ตามหลักการรับฟังพยานหลักฐาน โดยปราศจากข้อสงสัย

ว่าจำเลยกระทำความผิดจริงและหลักการค้นหาความจริง ศาลควรต้องรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นที่มีความน่าเชื่อถือในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานด้วย จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิมมาตรา 12 มีเพียงวรรคเดียว ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา 12 กำหนดว่า “เมื่อได้ตัวจำเลยมาศาล ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีให้ศาลนำพยานหลักฐานที่สืบโดยไม่มีตัวจำเลยมารับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นเพื่อพิพากษาลงโทษจำเลย”

4.ปัญหาขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของศาลในการสืบพยานประกอบคำรับสารภาพ ผู้ศึกษาเห็นว่า การกำหนดขอบเขตการใช้ดุลยพินิจของศาลโดยกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำน้อยกว่าโทษจำคุกตลอดชีวิต จะทำให้จำเลยได้รับความคุ้มครองสิทธิในการต่อสู้คดีได้มากขึ้น เนื่องจากความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดส่วนใหญ่มีโทษขั้นต่ำไม่ถึงจำคุกตลอดชีวิต จึงไม่ได้รับการพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐานเมื่อจำเลยรับสารภาพแล้ว ขัดกับหลักการค้นหาความจริง และควรนำมาตรา 176 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาเทียบเคียง จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้

เดิม มาตรา 13 กำหนดว่า “ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตลอดชีวิตหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง”

ขอเสนอแนะให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 13 กำหนดว่า “ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดหรือคดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานหลักฐานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง”

เอกสารอ้างอิง

สุพิศ ปราณิตพลกรัง, กฎหมายยาเสพติด, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติธรรม, 2565).

คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน (2561).

ปกป้อง ศรีสนิท, “กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับสิทธิที่ไม่อาจถูกפקใช้ได้”, วารสารกฎหมายคณะ
นิติศาสตร์จุฬา, ปีที่ 34, ฉบับที่ 2 (2559).

ณรงค์ ใจหาญ, “การพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย : หลักและข้อยกเว้น” ในนิติธรรมประจักษ์ สรุศักดิ์ 60 ปี ใน
โอกาสครบรอบ 60 ปี ศาสตราจารย์ ดร.สรุศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, จัดพิมพ์โดยคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ: ตุลาคม, 2561).

ดิศรณ์ ลิขิตวิทยาวุฒิ, วารสารนิติศาสตร์ (ธันวาคม 2561).

คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561).

ณรงค์ ใจหาญ, หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556).

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570),
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

ผู้เกียรติ เมืองสง, การพิจารณาคดีลับหลังจำเลย, วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.